	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 1 от 7 стр.

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

ОДОБРЯВАМ:
 Декан на ФОЗ
 (Проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА
 ОТ УЧЕБНАТА 2020/2021 г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

„ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ СИСТЕМИ“

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН
“МАГИСТЪР” ПО РЕДА НА ЧЛ. 3 (АЛ. 2 И 3) ОТ ЕДИ-2006

СПЕЦИАЛНОСТ:
„УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“

ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН

2020 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издаване: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 2 от 7 стр.

По единни държавни изисквания - избираема

По учебен план на МУ - Плевен - избираема

Учебен семестър: Първи

Хорариум: 15 часа лекции

Брой кредити: 2

Преподаватели:

Доц. д-р Пенка Стефанова Костадинова, дм; магистър по медицина и магистър по икономика, специалност „Финанси“; има придобити специалности по Социална медицина и здравен мениджмънт и Икономика на здравеопазването.

1. АНОТАЦИЯ:

Обучението по дисциплината „Здравноосигурителни системи“ при студентите от специалността **“Управление на здравните грижи” на ОКС „Магистър”** има за *цел* да запознае бъдещите магистри със същността на здравното осигуряване и неговите основни характеристики в развитите страни и в България.

Учебното съдържание е обособено в 3 основни раздела:

1. Същност на здравното осигуряване, историческо развитие, ключови характеристики, модели на здравно осигуряване;
2. Реформи на здравноосигурителните системи в развитите страни. Характеристика на здравно-осигурителните системи в САЩ, Германия, Франция, Белгия и други развити страни.
3. Здравното осигуряване в България.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

След преминаване на курса по здравноосигурителни системи студентите от специалността **“Управление на здравните грижи”** ще могат:

- Да познават същността на здравното осигуряване и неговото историческо развитие;
- Да усвоят основните характеристики и модели на здравно осигуряване;
- Да са в състояние да характеризират особеностите на здравноосигурителните системи в развитите страни;
- Да овладеят основните характеристики на здравноосигурителната система в България.

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции
- Семинари

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- лекционно изложение
- дискусии
- ситуационни задачи
- самостоятелна работа на студентите

Лекционното изложение е основен метод за даване на нови знания по учебната дисциплина. Те се водят с целия курс/поток студенти и се осигуряват от презентационни, пълно-

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 3 от 7 стр.

текстови и други нагледни материали. Презентационните материали се представят чрез видеопроектори в лекционни зали. Материалите от лекционния курс се предоставят за свободен достъп на студентите.

Съдържанието на лекциите е отворено и непрекъснато се актуализира, като се съобразява с еволюцията на здравноосигурителните системи. Чрез лекционните занятия се разясняват общите понятия за модели, системи, здравно осигуряване и застраховане, както и специфичните характеристики на здравноосигурителните системи в България, Европейските страни, САЩ и някои други държави.

За повишаване качеството на обучение и удобство на студентите по тази учебна дисциплина са разработени множество учебни материали в електронна форма. Материалите се предоставят на студентите за работа с тях от преподавателя.

След всяка тема, разгледана в лекционния курс, на студентите се предлага решаване на тестове, които са от затворен тип и се обсъждат по време на редовните учебни занятия. В тях са включени въпроси, които са елемент и от теста за семестриалния изпит. Решаването на тези тестове е препоръчително и предпоставка за по-добро усвояване на материала, както и по-добро представяне на семестриалния изпит – тест.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ

N	ТЕМА	ЧАСОВЕ
1.	Модели. Основни понятия. Видове модели.	1
2.	Моделиране. Същност. Моделиране на обществени системи и процеси.	1
3.	Основни понятия, видове и модели здравно осигуряване	1
4.	Модели и структура на финансиране на здравеопазването	2
5.	Развитие на европейското социално здравно осигуряване	2
6.	Анализ на частното здравно осигуряване в Европа	1
7.	Задължително здравно осигуряване в България	1
8.	Анализ на здравноосигурителните приходи и разходи на НЗОК	3
9.	Развитие на доброволното допълнително здравно осигуряване в България	1
10.	Перспективи и предизвикателства пред здравноосигурителната система	1
11.	Здравеопазването като национален приоритет в стратегията България 2020	1
	ОБЩО	15

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ СИСТЕМИ”

- 1. МОДЕЛИ. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ. ВИДОВЕ МОДЕЛИ (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Определяне на понятието модел като абстрактна категория. Моделът като отражение на част от реалната действителност, която е обект на изследване. Видове модели. Аналитични и имитационни модели. Модели и системи в здравеопазването.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 4 от 7 стр.

2. **МОДЕЛИРАНЕ. СЪЩНОСТ. МОДЕЛИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ СИСТЕМИ И ПРОЦЕСИ (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Етапи при моделирането. Формулиране на проблема и създаване на концептуален модел. Определяне на целите и задачите. Събиране на информация.
3. **ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ, ВИДОВЕ И МОДЕЛИ ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Дефиниция за здравно осигуряване, структура на дейността на здравен осигурител /застраховател, типове здравно осигуряване. Осигуряване и застраховане – сходства и различия. Възможните видове конструкции на здравноосигурителните системи са разгледани и от гледна точка на отношенията между различните участници – форма на собственост на осигурителното дружество, организация на фондовете и взаимодействие между различните видове осигурителни вноски.
4. **МОДЕЛИ И СТРУКТУРА НА ФИНАНСИРАНЕ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО (ЛЕКЦИЯ 2 ЧАСА)** Разгледани са различните видове и степени на участие на държавата във финансирането и предоставянето на здравни услуги. Дискутирани са въпросите, свързани с управлението на предлагането и търсенето на здравни услуги, както и разнообразните системи за споделяне на разходите. Предимства и недостатъци на различните модели на финансиране на здравеопазването.
5. **РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО СОЦИАЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ (ЛЕКЦИЯ 2 ЧАСА)** Анализирани са основните проблеми – нарастване на разходите и увеличаваща се тежест върху реално работещата икономика, спад в качеството, очертаващи се финансови дефицити, както и ограничена адекватност на финансиращите модели във връзка с неблагоприятните демографски процеси. Обсъдени са и основните концепции за преодоляване на проблемите, както и рисковете, произтичащи от тях.
6. **АНАЛИЗ НА ЧАСТНОТО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ В ЕВРОПА (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Видове и структура – допълващо и заместващо, частно осигуряване. Схеми на прилагане в Германия, Франция и Холандия. Анализ на мнението на европейските работодатели и служители за частното здравно осигуряване.
7. **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ В БЪЛГАРИЯ (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Нормативна уредба и принципи. Исторически преглед. Развитие на здравноосигурителният модел и резултатите от него през последното десетилетие.
8. **АНАЛИЗ НА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА (ЛЕКЦИЯ 3 ЧАСА)** Здравноосигурителни разходи, приходи и контрол. Анализ на събираемостта на здравните вноски, темпа на ръст на разходите и нормативните реформи във финансирането. Национален рамков договор за медицински дейности.
9. **РАЗВИТИЕ НА ДОБРОВОЛНОТО ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ В БЪЛГАРИЯ (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Принципи на доброволното осигуряване. Дружества за доброволно здравно осигуряване и застраховане – видове пакети, структура на приходите и разходите, финансови резултати и пазарни дялове. Изследване на мотивацията на работодателите да осигуряват допълнително служителите си.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 5 от 7 стр.

10. **ПЕРСПЕКТИВИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМА (ЛЕКЦИЯ 1 ЧАС)** Обсъжда се въвеждането на системи за управление на финансовия и здравноосигурителен риск и ефективни контролни механизми. Разглеждат се и различни варианти за регулиране участието и правата на пациентите – фиксирано, пропорционално, начално или балансиращо доплащане. Анкетни проучвания на общественото мнение за резултатите от здравните реформи в икономически развитите страни на ЕС.

11. **ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРИОРИТЕТ В СТРАТЕГИЯТА БЪЛГАРИЯ 2020 (ЛЕКЦИЯ 1 Ч.)** Дискутират се предложенията и стратегията на бъдещите здравноосигурителни реформи, предвидени в програмата „България 2020” – част от инициативата „Европейски съюз 2020”.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

Оценяване знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от **текущ контрол** и **заклучителен контрол** с критерии за **формиране на крайна оценка**. В методите за контрол, като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Съобразителност при работа с тестови системи;
- Аналитични умения и способности;
- Умения за формиране на изводи и обобщения.

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ:

Текущият контрол се базира на учебната активност на студентите по време на учебните занятия, както и решаване на тестове за самоподготовка. **Присъствието на предвидените по учебния план лекционни и практически занятия по дисциплина**, съгласно Чл. 92, ал. 1, т. 1 от Правилник за устройството и дейността на Медицински университет – Плевен и Чл. 19, ал. 1 от Правилник за организацията на учебния процес в МУ – Плевен **е задължително и е основание за заверка на семестъра** по учебната дисциплина от страна на преподавателите.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

Заклучителният контрол предвижда провеждане на писмен изпит (ПИ) в сесията за първи семестър. По изключение, след съгласуване с декана на ФОЗ и преподавателя, заключителният контрол може да се проведе и в края на семестъра, но след приключване на всички предвидени занятия по дисциплината. Изпитът се провеждат по график, обявен от Учебен отдел при спазване реда и процедурите според Правилника на МУ – Плевен. Той се състои от затворен тест с 30 въпроса, като всеки въпрос има по един верен отговор. За всеки правилно отговорен въпрос се начислява по 1 точка. За грешен отговор или при неотговорен въпрос не се начисляват точки. Времето за решаване на теста е 45 минути.

Скала за оценяване:

- **Отличен (6)** – за добро познаване на същността на финансовия мениджмънт в здравеопазването, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, относно моделите на финансиране на здравеопазването, методите за управление на паричните потоци на здравните организации, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за решаване на сложни задачи, вземане на инвестиционни решения в здравеопазването, избор на източници на финансиране, анализ и оценка на финансовото състояние на организацията и др. Нивото на правилните

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 6 от 7 стр.

отговори и решения на поставените въпроси, казуси и задачи е над 90% (от 28 до 30 верни отговора) от максималния сбор точки.

- **Много добър (5)** – за много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при сложни казуси и задачи. Правилните отговори и решения на поставените въпроси, казуси и задачи е над 75% до 90% от максималния сбор точки (от 23 до 27 верни отговора).
- **Добър (4)** – за овладени ключови и допълнителни знания за решаване на казуси и задачи, но без да може да ги приложи напълно при решаване на поставените казуси и задачи. Правилните отговори и решения на поставените въпроси, казуси и задачи е над 60% до 75% от максималния сбор точки. (от 19 до 22 верни отговора).
- **Среден (3)** – за усвоени ключови знания и умения, без възможност за решаване на казуси и задачи с по- висока степен на сложност. Правилните отговори и решения на поставените въпроси, казуси и задачи е над 50% до 60% от максималния сбор точки. (от 16 до 18 верни отговора).
- **Слаб (2)** – не отговаря на нито едно от изискванията по-горе. Нивото на правилните отговори и решения на поставените въпроси, казуси и задачи е 50% и под 50 % от максималния сбор точки (15 и по-малко верни отговора).

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

- текущ контрол – тестове за самоподготовка – 10% от крайната оценка
- заключителен контрол: писмено изпитване – тест – 90% от крайната оценка

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица в съответствие със скалата по ECTS. Минималната оценка за приключване на обучението е „Среден 3”, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ:

Общ брой кредити: 2

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- присъствие на лекции и дискусии;
- самостоятелна подготовка и решаване на тестове;
- полагане на семестриален изпит - тест.

9. ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ:

1. Модели. Основни понятия. Видове модели.
2. Моделиране. Същност. Моделиране на обществени системи и процеси.
3. Основни понятия, видове и модели здравно осигуряване.
4. Осигуряване и застраховане – сходства и различия.
5. Модели и структура на финансиране на здравеопазването
6. Развитие на европейското социално здравно осигуряване
7. Анализ на частното здравно осигуряване в Европа
8. Задължително здравно осигуряване в България
9. Анализ на дейността на НЗОК. Здравноосигурителни разходи, приходи и контрол.
10. Анализ на събираемостта на здравните вноски, темпа на ръст на разходите и нормативните реформи във финансирането.
11. Национален рамков договор за медицински дейности.
12. Развитие на доброволното допълнително здравно осигуряване в България
13. Перспективи и предизвикателства пред здравноосигурителната система
14. Здравеопазването като национален приоритет в стратегията България 2020

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издаване: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 7 от 7 стр.

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА.

1. Веков, Т., Здравноосигурителни системи. Теоретични основи и модели на финансиране на здравеопазването, изд. Български Кардиологичен Институт, 2011 г, 340 стр.
2. Веков, Т., Здравното осигуряване в България през периода 1999 – 2009 г., ИК „Сиела”, 2009г., 200 стр.
3. Делчева, Е., Управление на здравното осигуряване. София, 2006.
4. Димитров, Гр., Здравно осигуряване (организация, практики, проблеми). София, ВУЗФ, 2009.
5. Евростат. Бази данни. <http://ec.europa.eu/eurostat>
6. Закон за здравното осигуряване.
7. Издания на национален статистически институт. <http://nsi.bg/bg>
8. Издания на НЦОЗА. <http://ncpha.government.bg/index.php?lang=bg>
9. Комисия за финансов надзор. Статистически материали и бюлетини
10. НЗОК. Отчети и анализи. <http://www.nhif.bg>
11. Финансиране на здравния сектор в България. https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/06/16/mejdinen-doklad-proekt-na-analiza-na-sustoznieto-aktuerski-razhoden-model-i-nabor-ot-varianti-za-reformirane-na-segashnata-sistema.pdf
12. Лекции и презентации в курса на обучението

11. АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. д-р Пенка Стефанова, дм

Учебната програмата е разгледана на катедрен съвет на катедра „Общественоздравни науки“, приета е от Програмен съвет на Факултет Обществено здраве и е утвърдена от факултетен съвет на факултет „Обществено здраве“